

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

masz@sm.dk og familier@sm.dk

DATO: 24. august 2018
SAGSNR.: 2018 - 1735
ID NR.: 541662

Høring - over udkast til forslag til lov om Familieretshuset og forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love

Børne- og Socialministeriet har ved brev af 28. juni 2018 anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Indledende bemærkninger

Det skal indledningsvis bemærkes, at Advokatrådet overordnet hilser en ny struktur på familieretsområdet velkommen. Rådet finder det ud fra en retssikkerhedsmæssig vinkel positivt, at der skabes faste retlige rammer om et system, som sætter barnet i centrum, og hvor domstolene stadig spiller en væsentlig og aktiv rolle.

Efter en gennemgang af de to lovudkast finder Advokatrådet imidlertid, at der er behov for noget mere gennearbejdede lovforslag før fremsættelse for Folketinget. Der er efter rådets opfattelse således mange uklarheder i lovudkastet, og der er en betænkelig sammenblanding af forvaltningsretlige og retsplejemæssige forhold i snitfladen imellem Familieretshuset og Familieretten, som bør analyseres nærmere. Endvidere kan det frygtes, at forslaget i sin nuværende form vil være vanskeligt at gennemføre, henset til de økonomiske rammer i Familieretshuset, Familieretten og kommunerne, og henset til, at personalet - især i Familieretshuset - skal nå at blive omskølet til opgaven og få de rette kompetencer, da der tilføres mange nye opgaver.

På den anførte baggrund og ud fra grundlæggende hensyn til at sikre en høj kvalitet i lovgivningen er det Advokatrådets anbefaling, at der straks nedsættes en hurtigarbejdende arbejdsgruppe med deltagelse af aktørerne i det familieretlige system, herunder advokater og dommere, som får til opgave at udarbejde konsoliderede lovudkast. Efter Advokatrådets opfattelse vil et sådan arbejde kunne sikre en sammenhængende og fremtidssikret lovgivning uden væsentlige forsinkelser i lovgivningsarbejdet, da lovforslagene fortsat vil kunne fremsættes og vedtages i det forestående folketingsår. Advokatrådet stiller sig naturligvis gerne til rådighed for dette arbejde.

Høringen giver i øvrigt Advokatrådet anledning til følgende mere specifikke kommentarer:

Visitation og oplysning

Advokatrådet finder, at der er behov for langt mere gennemarbejdede regler samt nærmere overvejelser af, om snittet er rigtigt lagt i §§ 5-7-sagerne. Rådet finder eksempelvis, at sager om ægtefællebidrag naturligt bør afgøres af domstolene, men er ifølge forslaget § 5-sager. Rådet finder herudover, at sager med internationale aspekter pr. definition rummer en sådan grad af kompleksitet, at de bør kategoriseres som § 7-sager og dermed behandles af Familieretten. Derved vil sådanne sager blive afgjort med en dom, der i modsætning til afgørelser fra Familieretshuset vil kunne anerkendes i udlandet.

Lovudkastet efterlader efter rådets opfattelse endvidere det indtryk, at det er vanskeligt at løfte § 6-sager over i Familieretten. Dermed synes lovudkastet ikke umiddelbart at være i overensstemmelse med den politiske aftale, der er hele grundlaget for den foreslåede lovgivning på området. Retningslinjerne for visitation bør ligeledes være mere klare, idet det i sin nuværende form vil være for uigennemskueligt for borgerne, efter hvilke kriterier sagen visiteres. Ligeledes bør retningslinjerne for indhentelse af oplysninger om parterne, herunder for udveksling af oplysninger mellem myndigheder, være mere klare, og forvaltningsprincipperne om partshøring bør ikke kunne tilsidesættes.

Rådet finder det endvidere retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at Familieretshuset får til opgave at forestå oplysningen af en § 6-sag, frem for straks at indbringe den for Familieretten. Dermed har Familieretshuset rådigheden over sagen i et ubegrænset tidsrum, hvorfor det må frygtes, at sagen vil kunne trække ud og dermed indebære en forringelse af retssikkerheden for parterne. Desuden kan Familieretshusets forberedelse af sagerne betyde en ensidig behandling af sagen, idet det ikke fremgår tydeligt, hvor meget parterne selv kan indbringe af materiale til Familieretshuset. Dette i sammenhæng med, at Familieretshuset alene eller hvor sagen overgår til Familieretten, sammen med Familieretten tilrettelægger bevisførelsen i en sag, gør at borgeren har meget lidt indflydelse på sin egen sag. Dette er en klar forringelse af retssikkerheden. Dertil kommer, at en lang række af Familieretshusets beslutninger, herunder om visitationen af sagerne, ikke kan påklages med henvisning til, at der er tale om en procesbeslutning. Parterne har endvidere ingen mulighed for aktindsigt eller advokatbeskikkelse under processen i Familieretshuset, hvilket ligeledes er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.

Forholdet mellem Familieretshuset og Familieretten

En række af Familieretshusets afgørelser er efter Advokatrådets opfattelse reelt judicielle afgørelser, som bør træffes af Familieretten, herunder afgørelsen af, hvem der er rette sagsøger. Det er endvidere et retssikkerhedsmæssigt problem, at parterne i Familieretshuset ikke udtaler sig under strafansvar. Dermed kan en part undlade at

tale sandt og alligevel få en juridisk bindende aftale, som ikke altid kan indbringes for Familieretten. Det findes endvidere betænkeligt, at udtalelser fra Familieretshuset, som videregives til Familieretten, herunder udtalelser fra parterne, som ikke er givet under strafansvar, kan lægges oprøvet til grund i Familieretten. Behandles sagen som en forenklet familiesagsproces kan afgørelsen ikke ankes, hvilket retssikkerhedsmæssigt er meget betænkeligt.

Advokatrådet finder det endvidere retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at der i både Familieretshuset og Familieretten kan træffes afgørelser af juridisk karakter, som borgerne ikke får juridisk bistand til. Dette skyldes, at der alene gives fri proces til retssager, men ikke til afgørelser i Familieretshuset eller sager, der behandles ved domstolene som en forenklet familiesagsproces. Disse er endvidere ofte sager, som ikke kan ankes.

Det rådgivende udvalg for Familieretshuset

Advokatrådet finder det betænkeligt, at sammensætningen af det foreslåede rådgivende udvalg for Familieretshuset ifølge lovudkastet er overladt til ministerens frie skøn. Det bør efter rådets opfattelse fremgå eksplicit, hvem der skal have sæde i udvalget eller som minimum hvilke organisationer, som er indstillingsberettigede til udvalget, således som det kendes fra andre lovgivningsområder. Det er afgørende, at nævnet bliver bredt sammensat af brugerne af systemet, herunder dommere og advokater, idet det ellers risikerer at blive et organ, der blot kontrollerer sig selv.

Tvangsfuldbyrdelse af afgørelser om forældreansvar m.v.

Advokatrådet finder, at retningslinjerne i lovudkastet for, hvornår, hvordan og hvor længe der kan ske frihedsberøvelse i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse af afgørelser om forældreansvar, er alt for uklare og bør underkastes en langt mere detaljeret gennemgang og uddybning. Det er af retssikkerhedsmæssige årsager helt afgørende, at det ikke er tilfældigheder, der afgør omstændighederne omkring frihedsberøvelse.

Afsluttende bemærkninger

Advokatrådet skal afslutningsvis henvise til Danske Advokater og Danske Familieadvokaters høringssvar, som rådet overordnet kan tilslutte sig.

Med venlig hilsen

Torben Jensen